

Partille kommun

Rektorn vid Vallhamra skola 7-9

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Vallhamra skola 7-9
i Partille kommun

Tillsyn i Vallhamra skola 7-9

Skolinspektionen genomför tillsyn i Partille kommun under hösten 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Vallhamra skola 7-9 besöktes av Skolinspektionen den 6 november 2013.

Fakta om skolan

Vallhamra skola ligger i Partille kommun och är en skola för årskurserna 4-9. Skolan består av två skolenheter, en för årskurserna 4-6 och en för årskurserna 7-9. De två skolenheterna leds av varsin rektor. Denna rapport avser skolenheten för årskurserna 7-9. Enligt uppgift från rektorn omfattar skolenheten 270 elever. Eleverna är indelade i åldershomogena klasser och den pedagogiska personalen är organiserad i fyra vertikala arbetslag med en samordnare i varje arbetslag. Enligt rektorn är samordnarnas uppgift att tillsammans med rektorn planera och styra arbetet i arbetslagen på en övergripande nivå. Skolan har under de senaste åren haft flera rektorsbyten och nuvarande rektor tillträdde sin tjänst i juni 2013. Skolan har nyligen renoverats vilket inneburit att verksamheten bedrivits i tillfälliga lokaler de senaste två åren och är vid Skolinspektionens tillsyn tillbaka i sina ordinarie lokaler.

Vid Skolinspektionens tillsyn saknar skolan egna sammanställningar av elevernas måluppfyllelse och kunskapsresultat.

Skolverkets offentliga statistik för Vallhamra skola 7-9 visar att andelen elever med slutbetyg i alla ämnen våren 2013 var 83 procent jämfört med 77 procent i riket. Andelen elever med slutbetyg i alla ämnen i årskurs 9 vid skolan har sjunkit något varje år mellan åren 2011 och 2013. Det genomsnittliga meritvärdet år 2013 var 222 jämfört med 213 i riket. Statistiken för år 2013 visar också att det genomsnittliga meritvärdet för flickor i årskurs 9 var 235 och för pojkar 214.

Av de elever som gick ut grundskolan våren 2013 var 91 procent behöriga till naturvetenskapligt och tekniskt program. Till övriga gymnasieprogram var samtliga elever behöriga. En högre andel elever vid Vallhamra skola var behöriga till gymnasiet än i riket.

Helhetsbedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste se till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete där kunskapsresultat och övrig måluppfyllelse sammanställs och analyseras samt att åtgärder vidtas i syfte att utveckla verksamheten. Enligt rektorn saknas dokumentation av bland annat elevernas kunskapsresultat.

tat och skolans systematiska kvalitetsarbete från läsåret 2012/13. Rektors bild av elevernas kunskapsresultat har han främst skaffat sig genom att prata med lärare, skolans elevhälsoteam och genom att läsa Skolverkets offentliga statistik.

Eleverna vid Vallhamra skola 7-9 uppnår en högre måluppfyllelse än i riket. Trots detta finns det flera områden som skolan måste utveckla för att alla elever ska ges möjlighet att nå längre i sin kunskapsutveckling. Som ett led i arbetet med kunskapsresultaten behöver skolan också arbeta för att eleverna ska få möjlighet att påverka sitt eget lärande utifrån stigande ålder och mognad.

En genomgång av offentlig statistik över pojkars och flickors resultat i årskurs 9 mellan åren 2011 och 2013 visar att pojkarnas genomsnittliga meritvärde genomgående är lägre än flickornas. Skolinspektionen finner det anmärkningsvärt att skolan inte analyserat detta i syfte att uppnå en förståelse kring pojkars och flickors resultat och utifrån dessa diskutera hur skolan ska arbeta för att alla elever ska kunna nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Som en del av det arbetet måste också skolans insatser i form av särskilt stöd utvärderas. Skolinspektionen bedömer att skolan inte alltid sätter in relevanta stödåtgärder för de elever som lärare bedömer är i behov av särskilt stöd. En av rektorns uppgifter är att fördela skolans resurser så att elever ges möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Skolans nuvarande rektor tillträdde sin tjänst i juni 2013 och skolan har bytt rektor ett flertal gånger under de senaste åren. Det har satt spår i verksamheten och personalen efterlyser en styrning och ledning som kan driva den pedagogiska verksamheten framåt.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på några områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Partille kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 20 februari 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Partille kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna ska ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.
- Vid skolenheten ska det finnas ett eller flera forum för samråd med eleverna och deras vårdnadshavare.

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Enligt läroplanen för grundskolan ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer. Rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Vidare ska det enligt skollagen vid varje skolenhet finnas ett eller flera forum för samråd med eleverna och deras vårdnadshavare.

I intervju med elever uppger de att deras möjlighet till inflytande över sitt lärande är begränsat och att det är under vissa lärares lektioner som detta är möjligt. Bland intervjuade elever dominerar uppfattningen att det är lärarna som avgör undervisningens innehåll och utformning. Eleverna uppger att det vanliga är att läraren har planerat lektionen och vilka uppgifter som ska göras. Eleverna kan oftast endast vara med och bestämma redovisningssätt eller provdatum. Eleverna menar att det är sällan som lärare frågar dem om hur de bäst lär sig och att det inte heller är vanligt att de utifrån detta kan vara med och utforma ett arbetsområde. I svar på Skolinspektionens enkäter uppger 70 procent av eleverna i årskurs 9 att de inte har inflytande över undervisningens innehåll och 60 procent svarar att eleverna inte är med och påverkar på vilket sätt de ska arbeta på lektionerna.

I intervju med lärare framkommer att det varierar i vilken omfattning eleverna ges möjlighet till inflytande över sitt lärande. I exempelvis samhällsorienterande ämnen är det läraren som bestämmer, enligt intervjuade lärare. Någon lärare säger att eleverna är vana vid traditionell undervisning, är ganska nöjda och inte bryr sig så mycket eftersom betygen är viktigare. Andra lärare ger exempel på att eleverna ibland kan påverka redovisningsformer och i några ämnen även innehållet i undervisningen. I svar på Skolinspektionens enkäter svarar 44 procent av lärarna att eleverna inte ges möjlighet att påverka undervisningens innehåll och 30 procent uppger att de inte låter sina elever påverka arbetssätten i undervisningen.

Både rektor och lärare är överens med eleverna om att detta är ett område skolan har att arbeta med och att elevernas inflytande över sitt lärande behöver

utvecklas. I skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling 2013/14 konstateras att elevinflytandet behöver förbättras.

Rektor och elever uppger att det finns ett elevråd på skolan men att de ännu inte haft något möte i elevrådet eftersom några klasser ännu inte valt representeranter till elevrådet. Elever uppger att alla klasser ännu inte haft klassråd vilket även bekräftas av lärare och rektor. Eleverna har ännu inte haft möjlighet att lämna synpunkter eller förslag via skolans elevråd och upplever att de därmed inte får vara med och tycka. Såväl elever som lärare uppger att de är tveksamma till om elevrådet fyller någon funktion. I skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling 2013/14 visar arbetslagens utvärdering att elevrådet föregående termin inte fungerade och att förslaget att ha likabehandling som en stående punkt på elevrådets dagordning inte genomfördes.

Utredningen visar att Vallhamra skola 7-9 inte i tillräcklig utsträckning arbetar för att eleverna ska ges möjlighet till reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Vidare framgår det att skolans elevråd inte fungerar. På så sätt förbereds inte eleverna för att aktivt delta i samhället. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

1 kap. 10 §, 4 kap. 9 och 13 §§ skollagen,

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Trygghet och studiero

Bedömning

Partille kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Det ska finnas en plan mot kränkande behandling som utifrån en aktuell kartläggning anger de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling det aktuella året samt innehåller en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra krän-

kande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommandet året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn.

Elever uppger i intervjuer att de tror att få kränkningar sker på skolan. Elevernas svar på Skolinspektionens enkät visar dock att endast 43 procent av eleverna anser att deras skola arbetar aktivt med att förhindra kränkande behandling och 36 procent anser att de vuxna på skolan reagerar ganska dåligt eller inte alls om de får reda på att en elev blivit kränkt. I skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling 2013/14 redovisas att få ärenden har rapporterats till rektor och huvudman och att eleverna därför synes haft ett tryggt och lärorikt år. I samma dokument konstateras att 14 procent av eleverna upplevde att de blivit mobbade under året vilket är något högre jämfört med föregående läsår när 10 procent upplevde sig som mobbade. Trots denna uppgift är elevernas upplevelse av mobbning utifrån skolans kartläggning inte ett av de nämnda förbättringsområdena i planen och det anges inte heller i planen vilka åtgärder som ska tillämpas för att komma till rätta med detta. Ett av årets förbättringsområden utifrån den kartläggning av de behov som finns i verksamheten är att föräldrar bör involveras i skolans likabehandlingsarbete. Föräldrar ska vara delaktiga via exempelvis föräldramöten, men kuratorn och rektorn uppger vid intervju att de inte vet om så har skett. Enligt planen ska rektor ansvara för att likabehandlingsarbetet lyfts i föräldraråd och på föräldramöten.

Ett flertal av de åtgärder som anges i planen är generellt hållna och handlar främst om att diskussioner ska föras i olika grupper. Även de mål som anges är i vissa fall vagt formulerade och därmed svåra att utvärdera exempelvis ska föräldrar involveras i skolans likabehandlingsarbete på ett tydligare sätt. I planen redovisas den arbetsgång vid diskriminering och kränkande behandling som gäller vid skolan. I arbetsgången uppges att rektor kontaktas vid behov. Information saknas också om att rektor är skyldig att informera huvudmannen i vid kränkningar.

Utredningen visar att skolan inte i alla delar bedriver ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever eftersom de åtgärder som presenteras i skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling inte genomförs av alla vuxna vid skolan. Skolinspektionen vill också påpeka att rektor alltid ska informeras när en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling. Det ska alltså inte göras någon värdering av händelsen. I kommunens gemensamma dokument om rutiner och arbetsgång för elevhälsa redovisas en tydlig arbetsgång angående anmälan vid kännedom om kränkningar. Verksamheten

uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

6 kap. 6, 8 och 10 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Partille kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Eleverna ska få det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver.
- Åtgärdsprogrammen ska ange hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, genom uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd utreds. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver. Rektorn har också ett särskilt ansvar för att resursfördelningen och stödåtgärderna anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör.

Vid lärarintervju framkommer att det finns lärare vid skolan som anser att åtgärdsprogrammen inte utarbetas utifrån elevens behov. De åtgärder skolan har möjlighet att sätta in blir istället styrande. Lärarnas uppfattning är att eleverna får en del särskilt stöd men de vet inte om det är tillräckligt. Någon lärare säger att hon inte vet när hon skriver åtgärdsprogram om eleven kan få det särskilda stöd eleven behöver. Lärarna säger att det finns elever exempelvis i årskurs 9

som är i akut behov av särskilt stöd för att ges möjlighet att nå de kunskapskrav som lägst ska uppnås men eleverna har ännu inte fått det stöd de behöver och har rätt till. Såväl skolsköterska som specialpedagog och rektor är nya på skolan vilket medfört att elevhälsoteamets tidigare rutiner inte längre fungerar och lärarna uppger vid Skolinspektionens tillsyn att de inte tycker de får tillräckligt stöd från skolans elevhälsoteam. Vid intervju uppger representanter för skolans elevhälsoteam att vissa rutiner har fallerat och att elevhälsoplanen inte alltid följs.

I samtal med rektorn framkommer att åtgärdsprogrammen skrivs i huvudsak av lärare och arbetslag. Vid behov finns också hjälp att få av skolans specialpedagog. Enligt rektorn saknas dokumentation om insatt stöd för en del av de elever som fick betyget F våren 2013. Enligt rektorn visar detta att alla elever inte fått det särskilda stöd de behövde och hade rätt till.

De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av är av varierande kvalitet. Långsiktiga mål för eleven beskrivs exempelvis som att eleven ska nå betyget E i alla ämnen vilket kan anses vara självklara mål och inte specifika för en elev som är i behov av särskilt stöd. De kortsiktiga målen är många, i vissa åtgärdsprogram förekommer upp till 30 kortsiktiga mål och kan därmed bli ett hinder för eleven att se sitt lärande. De kortsiktiga målen är inte konkreta eller utvärderingsbara och det framgår heller inte hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Skolinspektionen konstaterar också att det finns åtgärdsprogram där åtgärderna inte är kopplade till elevens behov.

Utredningen visar att särskilt stöd inte ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till. De åtgärdsprogram som upprättas för elever i behov av särskilt stöd uppfyller inte författningarnas krav eftersom exempelvis de kortsiktiga målen inte är utvärderingsbara eller att målen inte är i enlighet med elevens behov. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 8–10 §§ skollagen

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Partille kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektor ska ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

- Rektorn ska ta ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering

Enligt skollagen ska det på skolenhetsnivå genomföras ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls och kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Vid tillsynen framkommer att dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete saknas. Enligt rektorn finns ingen dokumenterad analys av exempelvis elevernas kunskapsresultat eller värdegrundsarbetet. Inte heller finns någon utvärdering av skolans arbete med särskilt stöd eller i vilken mån skolans vidtagna åtgärder för särskilt stöd gett förväntad effekt. Enligt lärarna har till viss del ett kvalitetsarbete genomförts på individ- och klassnivå och består av planering, uppföljning och i viss utsträckning också utveckling av utbildningen. Lärarna säger vidare att ett flertal rektorsbyten de senaste åren har medfört att lärarnas engagemang för skolan har blivit lidande. Lärarna har valt att fokusera på sina elever.

I Partille kommun används ett gemensamt underlag för det systematiska kvalitetsarbetet. Eftersom rektor är ny på skolan sedan juni 2013 planerar han att påbörja ett systematiskt kvalitetsarbete enligt de intentioner som gäller i kommunen. En svårighet i detta arbete är att dokumentation av tidigare genomförda utvärderingar, analyser och förslag på åtgärder saknas enligt rektorn. I svar på Skolinspektionens enkäter uppger 78 procent av skolans pedagogiska personal att skolans tidigare rektor inte såg till att utvärdering av elevernas kunskapsutveckling låg till grund för utvecklingen av utbildningen. Både lärare och rektorn säger att skolan behöver utveckla det systematiska kvalitetsarbetet.

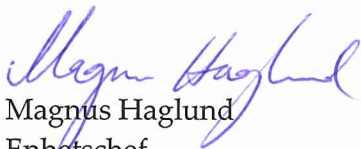
Utredningen visar att skolan saknar ett systematiskt kvalitetsarbete på skolnivå med inriktning på att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter uppfylls. Således använder inte skolan resultaten för att utveckla verksamheten mot en högre måluppfyllelse. Rektor saknar därmed även underlag för att tydliggöra vilka nya prioriteringar, pedagogiska insatser och organisatoriska förändringar som kan behövas i verksamheten. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Enhetschef

Ulla-Britt Norin
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.